

अर्जुनो नाम तेजसो जलियो हैहयाधिपः । दत्तात्रेय-
प्रसादेन राजा वाञ्छसहस्रवान् । चक्रवर्त्ती महातेजा
विप्राणामात्रनेत्रिके । ददौ स पृथिवीं सप्तद्वीपां सवन-
पर्वताम् । हरिवं० ४ करवीरे, ५ मयूरे, “तृणाख्याया-
मित्युक्तेः” ईदृशे ७ धवले । दशुभ्रतायुषवति वि० ।
“अहश्च क्षणमहरर्जुनं च” ऋ० ६, ८, १, “अर्जुनं
सौरेण तेजसा युक्तवर्णम् भा० । “क्षणा रूपायर्जुना
वि वो मदे विश्वा” ऋ० १०, २१, २ “हे अग्ने ! त्वं
क्षणा क्षणान्यर्जुना अर्जुनानि श्वेतवर्णानि” भा०
“पिशङ्गमौड्रीयुजमर्जुनच्छविम्” माघः । (आजनि)
इति ख्याते एतेतरोगभेदे “एकोयः शशरुधिरपमस्य
विन्दुः युक्तस्यो भवति तदर्जुनं वदन्ति” माधवः । एकस्या-
मातुरेकस्मिन् १० पुत्रे मेदि० ११ इन्द्रे “अर्जुनो वै
रन्द्रोयदस्य युह्यं नाम” शत० ब्रा० । अर्जुनस्यापत्यम्
इज् । अर्जुनिः आभिमन्यौ ।
अर्जुनध्वज पु० न० दैत० । हनूमति । विवरणं कपिध्वजशब्दे ।
अर्जुनपाकी स्त्री अर्जुनः श्वेतः पाकः फलादिः यस्याः
डीप् । श्वेतपाकां लताभेदे हरितक्यादित्वात् फले
जातस्याणोर्लुप् लुपि प्रकृतव्यक्तिवचने । अर्जुनपाकी
तत्फले स्त्री । [३ स्त्रियां गवि, ४ कुट्टिन्याञ्च ।
अर्जुनी स्त्री गौरा० डीप् । १ जषांवां, २ वाञ्छदायां, नद्याम्
अर्जुनीपम पु० अर्जुनः खनामख्यातः दृक् उपमा यस्य ।
(सिधुन) इति ख्याते १ शाकद्रुमे, २ महापलाख्यदृष्टे च ।
अर्ण पु० ऋ-न । अकारादौ १ वर्ये “पञ्चासौमहुरोरितः”
तन्वम् । २ गमनस्वभावे लि० । “ऋणोरपो अनव-
द्यासौः” ऋ० १, १७४, २ “अर्णः अरणस्तभावा”
भा० “त्वं चिदर्षं सधुपः” ऋ० ५, २२, ८ “अर्णं गन्नारम्”
भा० । ३ जले न० “अग्ने ! दिवो अर्णमच्छा” ऋ० ३, २२,
३ । “अर्णमग्नाः” भा० । अर्णं जलमस्यस्य अर्थ० अच् ।
४ नद्याम् स्त्री । “वर्षान्नामभिषाता अर्णाः” ऋ० ५, ४१,
१४ । “अर्णाः नद्याः, भा० । अभि+अर्ह-त इडभावादि ।
अभ्यर्णम् । नि+न्यर्णम् वि+व्यर्णम् सम्+समर्णम्
अभ्यासादौ न० तद्धित्तिनि लि० । “कालोभ्यर्णं जलागमः”
इति सा० द० । “क्षणास्यैवाभ्यर्णचरैकहंसः” माघः ।
अर्णव पु० अर्णसि सन्त्यस्मिन् अर्णस्+व सलोपः । १ ससृष्टे ।
“यादोरत्रैरिवास्ववः” रघुः “क्षणास्यैवाभ्यर्णचरैकहंसः”
माघः २ उदकयुक्ते लि० “ततः ससृष्टादर्णवात्” सन्ध्यामन्त्रः
“तिरः ससृष्टमर्णवम्” ऋ० १, १८, ७ । “अर्णवसृष्टक-

युक्तम्” भा० । अर्णसि दाहवेनाख्यस्य सतृप्
सलोपः । जलदातरि ३ इन्द्रे ४ इन्द्रे च “आदित्याज्जायते
दृष्टिः” गीतोक्तेः सूर्यस्य पर्जन्याधिपत्वाच्च शक्रस्य
जलदाहत्वात्तथात्वम् । “सभातुरर्णवो नृचक्षाः” ऋ०
३, ५१, २ “शतक्रतुमर्णवं शक्तिं नरम्” २, ३, ५१, २,
अर्णवं पूज्जन्यात्मनोदकवन्तम्” भा० । ५ सजले च ।
“अजएकपादनमितुरर्णवम्” ऋ० १०, ६६, ११ । “ब्रह्म-
लोके, एतादेवताः सृष्टा अस्मिन्पञ्चवर्णवः” ऐ० ब्रा० ।
अस्य ससृष्टावाचित्वेन क्षीरार्णवः जलार्णवः लवणास्यः
इत्यादौ आधारतामात्रबोधः ।
अर्णवज पु० अर्णवात् जायते जन-ड ५ त० । १ ससृष्टफेने
रत्नमा० । २ ससृष्टजातमात्रे लि० । अर्णवजातादयोऽप्यत्र ।
अर्णवमन्दिर पु० अर्णवः मन्दिरमिव यस्य । वरुणे ।
अर्णवोद्भव पु० उद्भवत्यस्मात् उद+भू-अपादाने अप् अर्णव
उद्भवोऽस्य । १ अग्निजारदृष्टे २ चन्द्रे च ३ अमृते न० ।
४ त्रियां स्त्री ।
अर्णस् न० ऋच्छति ऋ-असुन् उदके लुट् चेति, लुट् ।
जले । “सर्वस्यमर्षः क्षयमन्यथास्य” माघः । “सिन्धु-
नपियोऽर्णसा” ऋ० ८, १०७, १२ । [लि० ॥
अर्णस पु० अर्णोऽस्यस्य अर्थ० अच् । १ ससृष्टे २ जलवति
अर्णस्वत् पु० अर्णसि सन्त्यस्मिन् सतृप् मस्य वः १ ससृष्टे
२ जलवति लि० ।
अर्णोद पु० अर्णसि ददाति दा-क । १ मेघे २ ससृष्टे
त जलदातरि लि० । [२ जलोद्भवमात्रे लि० ॥
अर्णोभव पु० अर्णसि जले भवति भू-अच् ७ त० । १ शङ्खे
अ(आ)र्त्तगल पु० आर्त्तद्रव गलति गल-अच् पृषो० वा
ह्रस्वः । नीलभ्रिष्टिकायाम् । ह्रस्वाभावे आर्त्तगलश्च ।
अर्त्तन न० ऋत-ल्युट् पक्षे इयङभावः । निन्दायाम् ।
अर्त्ति स्त्री अर्ह-क्तिन् । १ पीडायाम् । करणेक्तिन् । २ धनुष्को-
शाम् । “नात्रं वाञ्छति नो निद्रासुपैत्यर्त्तिनिपीडितः”
सुश्रुतः ।
अर्त्तिका स्त्री । ऋत-ल्युल् । नाद्योक्तौ ज्येष्ठमगिन्याम् ।
अर्त्तिक लि० ऋत-बा० उक्त्वा । सङ्घाते । “समद्वैतान्विन्द-
त्यर्त्तिकाह भवत्यपि हृतमर्धं समद्विन्दति” शत० ब्रा० ।
अर्थ याचने अद० चु० आत्म० द्विक० सेट् । अर्थयते आर्त्तयत ।
अर्थयामास । अर्थकः अर्थी अर्थितः अर्थ्यः अर्थनीयः अर्थ-
यितुम् अर्थनम् अर्थना । अर्थयित्वा अर्थयिता
‘सुराः समभ्यर्थयितार एते’ कुमा० । “अवकाशं किलो-